

Śrī Rudram

A *Kṛṣṇa Yajurveda* egyik legszebb védikus énekének rövid magyarázata

Készítette: Vojko Kerčan (vojko@vedaunion.org)

1) Bevezetés

A *Śrī Rudram*, másnéven *Śrī Rudrapraśnah*, a mindent átható *Brahmannak* ajánlott himnusz *Rudra-Śiva*¹ formájában, mely egyszerre kedvező és jóságos, illetve ijesztő forma, amit a kozmosz megsemmisülése, pusztulása idején ölt fel. Ez a 108 *Upaniṣad* egyike, és a *Kṛṣṇa Yajurveda*² *Taittirīya Samhitā*-jában, a 4. fejezet (*kānda*), 5. bekezdésében (*praśna*) található. *Namakam* néven is ismeretes, mert gyakran szerepel benne a *namah*³ szó.

Śrī Rudram nagyságát gyönyörűen bemutatja az alábbi vers:

विद्यासु श्रुतिरुत्कृष्टा रुद्रैकादशिनी श्रुतौ।

तत्र पञ्चाक्षरी तस्यं शिव इत्यक्षरद्वयम्॥

vidyāsu śrutirutkṛṣṭā rudraikādaśinī śrutau

tatra pañcākṣarī tasyaṁ śiva ityakṣaradvayam

Jelentése: A tanulás forrásai közül a Védák a legmagasabb rendűek. A Védákban *Rudra Ekādaśi* a legmagasabb rendű; a *Rudramban* a *Pañcākṣarī* mantra *Namaśivaya* a legmagasabb rendű; a *Namaśivaya* mantrában a *Śiva* két szótagja a legmagasabb rendű.

A *Śrī Rudram* 11 részre (*anuvāka*) oszlik és 37 versből (*ṛks*) áll, különféle védikus verslábakban (*chanda*) az 1., 10. és a 11. *anuvākaban*. A 2.-9. *anuvāka* és a 11. *anuvāka* utolsó sora 130 áldozati formulából (*yaju*) áll.

¹ *Rudrának* két formája van: a rémisztő (*ghora*) és a kedvező (*Śiva*) forma. E kettő olyan, mint az érem két oldala, és nem kettő, hanem egyek. A *Brāhmaṇa* szöveg így mutatja be *Rudramot*: „*Rudra* valóságos tűz. Két formája van: egy ijesztő és egy szerencsés. Ha az ember elvégzi a *Rudram* éneklésének áldozatát, akkor megbékíti a rémisztő formát.”

² A *Yajurveda* a négy Védák egyike, a másik három a *Ṛgveda*, *Sāmaveda* és az *Atharvaveda*. A *Yajurveda Śukla* (fehér) *Yajurvedára* és a *Kṛṣṇa* (fekete) *Yajurvedára* oszlik, és öt *Samhitā*-ból áll, melyek egyike a *Taittirīya Samhitā*. A *Yajurveda* a *Ṛgveda* után keletkezett, amely a legrégebbi a Védák Kr.e.13. -14. sz. közötti összeállításából. Többnyire prózai formában írott mondásokból áll, melyek rituális eszközök az Istenség megidézéséhez és az áldozati felajánlásokhoz.

³ A *namah* szó nem csak fizikai hódolatot jelent, hanem önmagunk felajánlását is, mely során Istenben veszünk menedéket testünkön, elménken és lelkünkön keresztül.

2) A Rudra szó eredete

A *Rudra* szónak négy alapjelentése van: 1. félelmetes, ijesztő, haragos; 2. nagy vagy hatalmas; 3. a gonosz elűzése; 4. dicséretre méltó. A szógyökök alapján más jelentéseket is tulajdonítanak neki: *ru* – sír, tanít; *rud* – megríkat; *dra* – folyik, mert *Rudrát* olyan Istenségnek tekintik, aki mindenkinek megtanítja a legfelsőbb tudást, és energiája mindenben átfolyik.

3) A Śrī Rudram jelentősége

E csodálatos himnusz célja, hogy egyszer s mindenkorra kitörölje az emberek fejéből azt az elképzelést, amit vallásos buzgalomukban vallanak, hogy Isten egy elvont, kozmikus lény. Ehelyett azt a nagyszerű és mélyreható tudást szeretné az emberekbe táplálni, hogy Isten nemcsak az Univerzum extra-kozmikus szülőatyja, hanem benne rejlik minden részecskében, a tér minden foltjában, minden időegységben és a teremtés minden részében és zeg-zugában. Ebben a szép énekben Isten egy nagyon érdekes aspektusa is jelen van, mely szerint egyszerre jó és rossz, szép és visszataszító, helyes és helytelen, pozitív és negatív, magas és alacsony, elképzelhető és elképzelhetetlen, halandó és halhatatlan, létező és nem létező.

यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु य ओषधीषु यो रुद्रो विश्वा भुवना विवेश तस्मै रुद्राय नमो अस्तु ॥

yo rudro agnau yo apsu ya oṣadhīṣu yo rudro viśvā bhuvanā

viveśa tasmai rudrāya namo astu

Jelentése: *Rudra*, aki a tűz, jelen van a vízben, a fákban, a növényekben, ki belépett az egész Univerzumba; hódolatunk szálljon *Rudrára*!

Az egész világon fellelhető vallásos irodalomban ez az egyetlen olyan dicsőítő ének, amely nemcsak Isten jó és kedves jellemzőit, hanem félelmetes és romboló aspektusát is bemutatja. Isten ezekkel a tulajdonságaival hat át minden megnyilvánulást, melyek közül néhányat nem találtak etikusnak a nyelvészek és a kritikusok.

4) A Śrī Rudram összefoglalása

Anuvāka 1: Az első *anuvākát* a terror *anuvākájaként* jellemezhetnénk, amely könyörgés az Isten kegyét megakadályozó bűnök megsemmisítéséért. A *Rudrának* címzett imádság arról szól, hogy tegye félre rémisztő külsejét, és tartsa vissza követőinek (ganas) fegyverét. *Rudra* megbékítése után arra kérik, hogy semmisítse meg azok bűneit, akikért ez az ének szól.

Anuvāka 2: A hívek első *anuvākában* énekelt, szívhez szóló imájának eredményeként, *Rudra* kinyilvánítja kozmikus látványát, az abszolút elvet, ami az élő és élettelen Univerzumban egyaránt jelen van. Ebben az *anuvākában* *Rudra* úgy szerepel, hogy áthatja a földet, a fák zöld lombzatát és a gyógynövényeket. Az ima során megkérjük, hogy lazítsa meg a világi illúzió kötelékeit.

Anuvāka 3: A harmadik *anuvāka Rudrát* a tolvajok és csalók királyaként említi. *Rudra* nem csak a kellemes és dicséretes dolgok Ura, mint a Nap, Hold, csillagok, zöld fák, füves talaj, hanem a sokkoló és szörnyű dolgoknak is. Ő minden lényben benne lakozik. Ő mindenki önvalója, bármilyen alakról vagy formáról is legyen szó. Ebben a szövegben mi, mint nem megvilágosodott lények elloptuk az Önvaló halhatatlanságát, és behelyettesítettük saját korlátozott ego-képzetünket. *Rudra* azonban eljön, ellopja tudatlanságunkat, és visszaállít minket természetes, megvilágosodott állapotunkba.

Anuvāka 4: Ebben *Rudra* teremtőként és mindennek dolgozójaként szerepel. Ő az oka jelentősnek és csekélynek egyaránt.

Anuvāka 5: Az ötödik *anuvākában Rudrát*, mint folyó vízben létezőt dicsőítik, valamint leírják öt tevékenységét, melyek az Univerzum teremtése, fenntartása és megsemmisítése a világ pusztulásának idején, valamint a tudatlanság kötöttsége és a születés és halál körforgásából való megszabadulás.

Anuvāka 6: A hatodik *anuvāka Rudra* kapcsolatát írja le az idő fogalmával, a négyféle születéssel, a különböző világokkal, a Védákkal és a Vedantával, valamint harcossal oldalát és hadseregét is megemlíti.

Anuvāka 7: A hetedik *anuvāka* arról szól, hogy *Rudra* mindent áthat, és jelen van a vizekben, az esőben, a felhőkben, a viharokban és más formákban.

Anuvāka 8: Ez a *Sri Śrī Rudram* központi része, amely kifejti, hogy Isten valódi természete az Omkara, a szent OM szimbólum, mely Istent jeleníti meg, és Isten elérésének legbiztosabb eszköze. A 11. vers így szól:

नमः शिवाय च शिवतराय च।

namaḥ śivāya ca śivatarāya ca

Jelentése: Hódolat Sivának, a szerencsésnek, Sivatarának, kinél nem létezik szerencsésebb.

Ez tartalmazza a két legnagyobb mantrát: a *Śiva Pañcākṣarī* (ötbetűs/ötszótagos) mantrát: *namaḥ śivāya*, valamint az *Ekādaśa* (11 szótagos) mantrát: *namaḥ śivāya ca śivatarāya ca*. Ez az összes *Upaniṣads* veleje és lényege, a nagyszerű mahamantra, a *Rudropaniṣad* gyöngyszeme.

A nyolcadik *anuvāka* többi része tisztelet kinyilvánítása *Rudrának*, aki titkos helyeken és szent folyókban, valamint azok partján lakozik, és aki minden bűn megsemmisítésének, valamint a születés és halál óceánján való átkelés eszköze.

Anuvāka 9: Ebben *Rudra* kíséretének (*Rudra Gaṇas*) erejét és hatalmát ünneplik, akik maga a legfelsőbb Isten dicsőségének és erejének megnyilvánulásai, és akik fénybe borítják az isteneket és a világot, valamint szabályozzák az Univerzum erőit.

Anuvāka 10: A tizedik *anuvāka* az első *anuvāka* eszméit, szavait és frázisait ismétli, de egy nagy különbséggel: az első félelmet keltő, míg ez biztosít arról, hogy *Rudra* és kísérei tudják, mi a dolguk. A *Rudrához* szóló imádság arra kéri, hogy mellőzze haragját, legyen jóságos és tegye félre íját a

nyilakkal együtt. Jelenjen meg tigrisbőrrel a testén, barátságos arckifejezéssel, és halmozza el jótéteményeivel a híveit.

Anuvāka 11: Az utolsó *anuvāka*, *Rudra* számtalan kísérőjét dicsóíti, és feltétlen tisztelettel idézi meg *Rudra* jóindulatát.

További mantrák: Dél-Indiában az a szokás, hogy a *Sri Rudram* recitálása után még további hét mantrát énekelnek el, amelyek a híres *mṛtyumjaya* mantrát is tartalmazzák. Ez egy *Rudrához* szóló ima, hogy szabadítsa meg híveit a haláltól, és adjon számukra halhatatlanságot:

त्र्यंबकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम्।

उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय मामृतात्॥

tryāmbakam yajāmahe sugandhim puṣṭivardhanam

urvārukamiva bandhanānmṛtyormukṣīya mā'mṛtāt

Jelentése: Imádjuk az illatos, háromszemű Egyetlent, ki egyre nagyobb bőséggel áld meg. Hadd szabaduljunk meg a halál szorításából, mint uborka a tövéről, és ne forduljunk el a szabadságtól!

5) Miért énekeljük a Śrī Rudramot?

Azt mondják: „Aki a Védákat recitálja, még aznap megtisztul, aki viszont a *Rudramot* recitálja, már a következő pillanatban megtisztul.” Egy másik vers így szól: „Ahol a *Rudram* egy odaadó recitálója él, legyen az falu vagy város, az a hely megszabadul a betegségektől, aszálytól, tolvajoktól és más rossz dolgoktól.”

A *Vāyu Purāṇa* egy híres versben még tovább fokozza nagyszerűségét és jelentőségét:

चमकं नमकं चैव पौरुषसूक्तं तथैव च।

नित्यं त्रयं प्रयुञ्जानो ब्रह्मलोके महीयते॥

camakam namakam caiva pauruṣasūktam tathaiva ca

nityam trayam prayuñjāno brahmaloke mahīyate

Jelentése: Az a személy, aki naponta recitálja és alkalmazza a *Chamakam*⁴, *Namakam* és a *Puruṣa Suktam*-ot, az istenek lakóhelyére (*Brahma loka*) kerül.

⁴ A *Chamakam* a *Kṛṣṇa Yajurveda Taittirīya Saṁhitā* 4. fejezetének 7. bekezdésében található. A *ca me* szó ismétlődése, melynek szó szerinti jelentése: és én. A *Chamakamot* általában közvetlenül a *Namakam* után recitálják, amely *Rudrához* szóló imádságot tartalmaz, valamint *Rudra* mindennel való beazonosítását. A *Chamakamban* a hívó arra kéri *Rudrát*, hogy adjon neki mindent, pontosan 347 dolgot, a *ca* (és) szótag és a *me kalpatam* (adjon nekem) igével kifejezve. A *Chamakam* az emberi boldogság eszméjét jeleníti meg, valamint meghatározza a legmagasabb szintű kért és teljesített vágyakat. A *Chamakam* gyökerei mélyre hatolnak a világi vágyakban, így végül isteni beteljesedéshez vezetnek.

A *Śīva Purāṇa* további magyarázata: „A *Rudram* éneklése által az ember egyszerre nyeri el a világi örömet és a megszabadulást. A *Jābāla Upaniṣad*⁵ kifejti: „Egyszer a szent tudás diákjai azt kérdezték *Yājñavalkya* bölcsőtől: Elnyerhetjük az örök életet a mantrák ismétlése által? A bölcs azt felelte: a *śatarudrīya*⁶ ismétlésével az ember halhatatlanná válik, mert mézédés a benne rejlő isteni név.” A *Kaivalya Upaniṣad*⁷ szintén azt mondja: „Aki a *śatarudrīyāt* olvassa, olyan tisztává válik, mint a tűz és a levegő.”

Bhagavān Śrī Satya Sāī Bābā a 2006 augusztusában, a *Prasānti Nilayamban* tartott *Ati Rudra Maha Yajña*⁸ alkalmából isteni beszédében a következőket mondta: „Swami kívánsága az, hogy a Védák elterjedjenek minden országban, hogy minden ember, vallástól, kasztól vagy nemzetiségtől függetlenül tanulja és énekelje a őket.” Isteni parancsát követve, a hívek imádkoztak, hogy spirituális tevékenységeik részeként rendszeresen énekelhessék a *Śrī Rudramot* az emberiség jóléte és saját spirituális felemelkedésük érdekében.

6) Bibliográfia

1. Suresh C. Bhatnagar, Bhagavan Sri Sathya Sai Baba and Lord Shiva, Sri Sathya Sai Books & Publications Trust, 2008
2. T.R. Rajagopal Aiyar, Sri Rudram and Chamakm, Bharatiya Vidya Bhavan, 1999
3. K. Suresh, Sri Rudra Ghanam, Latha, Second Edition 2005
4. Bidyut Lata Ray, A Concise History of Vedic Literature, Kant Publications, 2003
5. S. Radhakrishnan, The Principle Upaniṣads, HarperCollins Publishers, Sixteenth impression 2006
6. K. Suresh, Chamaka Ghanam, Latha, 2003
7. Ati Rudra Maha Yajna, Divine Discourses by Bhagawan Sri Sathya Sai Baba (9th to 19th August 2006) and talks by Eminent Speakers, Sri Sathya Sai Books & Publications Trust, 2006
8. Sri Rudram, Sri Sathya Sai Sadhana Trust, Publications Division, 3rd edition, 2009

⁵ A *Jābāla Upaniṣad* az *Atharvavedához* tartozik, és fontos kérdéseket tárgyal az önmegtartóztatással kapcsolatosan.

⁶ Mivel *Rudrāt* számos formájában, különféle istenekként imádják, a *Śrī Rudram* a *satarudriyához* hasonló hírnevet szerzett.

⁷ A *Kaivalya Upaniṣad* az *Atharvavedához* tartozik. Tanulmányozása és megvalósítása az egyedüllét (*kaivalya*) állapotához vezet.

⁸ A szertartás alkalmával, egy ember tizenegyszer elénekli a *Namakamot* egy-egy *Chamakam* kíséretében (egy *Namakam* után a *Chamakam* egy anuvakáját ismétlik, míg el nem hangzik a *Chamakam* mind a 11 anuvakája), így lesz belőle *Rudra*. Ha ezt tizenegyszer megteszi, *Rudraikādaśinī*, ha további tizenegyszer, *Maha Rudra*, ha pedig a *Maha Rudrāt* is tizenegyszer megsokszorozza, akkor *Ati Rudra* válik belőle. Ezenkívül, ha 1331 pap ugyanaznap tizenegyszer elénekli a *Namakamot* és egyszer a *Chamakamot*, akkor *Ati Rudrának* nevezik, illetve ha 11 pap 121 napig énekl, vagy ha 121 pap 11 egymást követő napon énekl, akkor is ezt az elnevezést kapja. Tehát az *Ati Rudra* úgy születik, ha a *Namakamot* 14641-szer, a *Chamakamot* pedig 1331-szer énekl el.